

MUISTIO

Projekti	Limingan kunta / Lumijoen kunta
	RUUTIKANKAAN – LIMINGANLAHDEN OSAYLEISKAAVA
Aihe	Viranomaisneuvottelu nro 2.
Päivämäärä	keskiviikko 27.11.2024
Aika	klo 14:00 – 16:00
Paikka	Teams-neuvottelu
Laatija	Merja Isteri, Ramboll Finland Oy
Kommentit	S.A 29.11.2024 R.S 5.12.2024 M.V 5.12.2024 K.R. 5.12.2024
Läsnä	Taina Törmikoski, P-P ELY / alueidenkäyttöryhmä Elina Saine, P-P ELY / alueidenkäyttöryhmä Maarit Vainio, P-P ELY / luonnonsuojeluryhmä Minna Nikula, P-P ELY / liikennejärjestelmäyksikkö (n. klo 15:00 alkaen) Maria Ekholm-Peltonen, P-P ELY / ympäristönsuojeluyksikkö Riku Sanaksenaho, P-P ELY / vesistöyksikkö Kirsti Reskalenko, Pohjois-Pohjanmaan liitto Karolina Kikuchi, Pohjois-Pohjanmaan museo Matleena Riutankoski, Pohjois-Pohjanmaan museo Heidi Autio, Oulun seudun ympäristötoimi Saara Airaksinen, Metsähallitus Veijo Savolainen, Limingan vesihuolto Oy Jaana Valjus, Limingan kunta / tekninen johtaja Antti Suominen, Limingan kunta / rakennustarkastaja Aatu Jämsä, Limingan kunta / kunnanarkkitehti Ari Korkala, Lumijoen kunta / kunnaninsinööri Paula Karsi-Ruokolainen / kunnanjohtaja Merja Isteri, Ramboll Finland
tiedoksi	Heli Törrtö, P-P ELY / ympäristönsuojeluyksikkö Kaisa Pikkarainen, P-P ELY / ympäristönsuojeluyksikkö Aki Huttunen, Etelä-Savon ELY / valtakunnallinen vesihuoltopalvelut yksikkö Mari Kuukasjärvi, Pohjois-Pohjanmaan liitto Mika Sarkkinen, Pohjois-Pohjanmaan museo Samuli Paitsola, Pohjois-Pohjanmaan museo Jonna Hakala, Oulun seudun ympäristötoimi Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos (pelastuslaitos@pohde.fi) Ville Vuokko, Väylävirasto Arto Vilen, Metsähallitus Pekka Rajala, Limingan kunta / kunnanjohtaja kirjaamo.pohjoispohjamaa@ely-keskus.fi

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

- T. Törmikoski avasi kokouksen.
- Todettiin läsnäolijat.
- Sovittiin, että konsultti laatii muistion.

2. Limingan ja Lumijoen kuntien alustus

A. Jämsä Limingasta ja A. Korkala Lumijoelta pitivät lyhyet puheenvuorot kaavan tilanteesta ja merkityksestä.

3. Luonnosvaiheen palaute, luonnosvaiheen jälkeen tehdyt selvitykset ja kaavaehdotus

M. Isteri kävi yllä esitetyt asiat läpi keskeisiltä osiltaan. Etenkin seuraavat asiat on hyvä keskustella läpi tässä viranmaisneuvottelussa:

- Kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden sama merkintäteksti valtakunnallisten, maakunnallisten ja paikallisten kohteiden osalta: ELY toivoi luonnosvaiheen lausunnossa eri arvoluokille eriäviä tekstimääräyksiä. Toisaalta viereisessä ja tuoreessa vt 8 oyk:ssa on käytetty samaa merkintätapaa, kuten nyt Ru-Li kaavassa.
- Rantakylän pohjavesialueen vedenottamoiden merkintä kaavaan? ELY:n kanta luonnosvaiheen lausunnossa oli, että kohteet merkittäisiin, mutta Limingan kunta ja Vesihuolto eivät halua kohta merkittävän kaavaan turvallisuussyistä.

4. Viranomaisten puheenvuorot

K. Reskalenko /Pohjois-Pohjanmaan liitto:

- Huomio kaavassa kiinnittyy kulttuuriympäristöjen osalta valtakunnallisiin ja maakunnallisiin arvoihin. *Limingan kirkko ympäristöineen* on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY), jonka arvoja kuvaavan RKY-tekstin [RKY | Kohdetiedot](#) pitäisi olla suunnittelun ja arvioinnin lähtökohta. Teksti korostaa peltoja: "Kirkonmäki liittyy pelto- maisemaan, jota reunustavat vanhoilla alkuperäisillä paikoillaan säilyneiden maatilojen muodostama kokonaisuus". Maatilojen päärakennukset ovat perinteisesti kotipeltojen ympäröimiä, mikä on yksi alueen ominaispiirteistä.
- Alustavaa ehdotusta on viety kirkon ja sen ympäristön osalta oikeaan suuntaan, mutta muutos ei ole riittävä. Edelleen APres alueet muodostavat pellon laidalle seinämää ja kulttuuriympäristön arvoa vähentävää muutosta arvokkaiden pihapiirien viereen (Puodinmäki, Ranta- Hirvelä). Tämä ei ole maakuntakaavan valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevan suunnittelumääräyksen mukaista. Uudisrakentaminen tulisi osoittaa vain metsän peittämälle alueelle riittävän etäälle arvokkaista pihapiireistä.
- Kulttuuriympäristön raportin laatimisen esittämisen osalta liitto esitti luonnosvaiheen kuulemisessa toiveen, että arvokohteiden ominaispiirteitä ja luonnetta olisi tulkittu aiempaa tarkemmin.
- Valtakunnallisesti merkittävä (RKY) Limingan Rannan alue Sunilantiellä on alustavassa kaavaehdotuksessa keskustatoimintojen aluetta (C). Limingan Rantaa on RKY-tekstin [RKY | Kohdetiedot](#) mukaan yhtenäinen kokonaisuus, jota luonnehditaan näin: "Liminkajoen molemmilla rannoilla, jokivartta myötäilevien kyläteiden varrella, on tasainen rivistö Limingan kirkonkylän monipuolista historiallista rakennuskantaa: talonpoikaistalojen pihapiirejä, pienimuotoista kirkonkyläasutusta, virkamiestaloja, papiston virkatalot, koulut ja rivin pohjoispäässä ryhmä vanhoja kauppakartanoita. Yhtenäisen

kokonaisuuden keskeinen elementti on joki ja siihen kiinnittyvä kapea hiekkatie, puistomaiset joenrantakaistaleet, riippuansassillat ja rantatonttien korkeatasoisen arkkitehtuuri”. Huolena on, että alueen ehdotettu pääkäyttötarkoitus – keskustatoimintojen alue (C) – johtaa Sunilantiellä tai sen välittömässä läheisyydessä mittakaavaltaan ja rakennustavaltaan valtakunnallisia arvoja rapauttavaan eikä niiden säilymistä edistävään lisärakentamiseen.

Matleena Riutankoski /Pohjois-Pohjanmaan museo /arkeologia:

- Ehdotuksessa on huomioitu hyvin museon lausunto arkeologiasta.
- Selostukseen tulee muinaisjäännösluettelon kohtaan lisätä kohteelle 17. Vanhanmaantienkangas tyyppikuvailu ”hiilimiilu”.
- 1700-luvun kartoista paikannetun Rantatien linjausmerkinnän väriä tulisi voimistaa (nyt vaalea siniturkoosi), jotta se erottuisi paremmin.

Karolina Kikuchi /Pohjois-Pohjanmaan museo /rakennettu kulttuuriympäristö:

- Museo pitäytyy edelleen luonnosvaiheen lausunnossaan keskustatoimintojen alueen (C) laajentumisesta Limingan rannan alueelle: On huoli, että merkintä uhkaa RKY-alueen arvoja. Miten voidaan valvoa, että joustavammin käyttötarkoituksen sallivan merkinnän myötä rakennusten käyttö pysyy niissä rajoissa, että käyttö tukee rakennusten säilymistä?
- Myös Puodinmäen ja Ranta-Hirvelän viereisten APres alueiden osalta on uhka, että maisemavaikutukset ovat liian suuret. APres alueen osalta tarvitaan vielä pientä muutosta.
- Kaavan kulttuurihistoriallisen kohteiden merkintätekstien osalta vt 8 osayleiskavaan perustutuva merkintätapa ei välttämättä ole väärä. Ko. periaate nostaa paikalliset kohteet tarkempaan tarkasteluun. Merkintätekstin lakipykälä pitää tarkistaa tulevan lakimuutoksen myötä. Maakunnallisesti arvokkaille kohteille tulisi olla omanlaisensa ”neliö”merkintä.
- Hyvä, että kunta on tarkistanut puretut kohteet pois kohdeluettelosta. ehdotettujen selvitysten laatimattomuutta ei voine perustella resursseilla.
- Merkintäteksteistä voidaan tarvittaessa järjestää erillinen työpalaveri.
 - E. Saine pohti, että valtakunnallisen kohteiden osalta sanamuoto ”merkittävistä korjaus- ja muutostöistä” lausuntopyyntövaateen yhteydessä ei ole riittävä, sillä tulkinnan varaa jää.
 - K. Kikuchi vastasi: Viranomaisen määrittää, mikä on merkittävä. Ehkä on hyvä vielä työpalaverissa pohtia merkintätekstin sanamuotoja ja tarkkuutta.
 - A. Suominen kommentoi: Limingan rakennusvalvonnassa on kanta, että arvokohteiden osalta pyydetään kaikista rakennusluvan piiriin kuuluvista toimenpiteistä museon lausunto.

H. Autio /Oulun seudun ympäristötoimi:

- Ympäristötoimen lausunto on otettu hyvin huomioon ehdotuksessa. Ei lisättävää.

S. Airaksinen /Metsähallitus:

- Metsähallitus vastaa Liminganlahden luontokeskuksen toiminnasta, eikä Metsähallituksella ole suunnitelmia laajentaa luontokeskusta. Metsähallituksen näkemykseen alueen kehittämistä sopisi VR merkintä RM merkintää paremmin.
- Linnusto- ja Naturavaikutuksiin suhteessa luonnosvaiheen jälkeen laadittuihin selvityksiin ei olla vielä ennätetty paneutua.
- Muutoin Metsähallituksen luonnosvaiheen lausunto on huomioitu hyvin.

V. Savolainen /Limingan Vesihuolto Oy:

- Limingan Vesihuolto ei pidä hyvänä kriittisen infran osoittamista julkisilla kartoilla. Vedenottamot tulisi poistaa kaavakartalta.

M. Ekholm-Peltonen /ELY, Ympäristönsuojeluyksikkö:

- Vedenottamoiden merkitsemisen keskustelua on käyty ELY:ssä laajemminkin, ja turvallisuusnäkökohdat ovat ymmärrettäviä. Toisaalta suojelu edellyttää tietoa sijainneista, sillä usein tulee esille hankkeita, joissa ei ole tiedostettu vedenottamoita ja niiden suoja-alueita.
- Vedenottamoiden kaavakarttamerkinnässä ei tarvitse mainita, että kyseessä on vedenottamo. Jos yksi vedenottamo merkitään (luonnosvaiheessa Foundila), tulisi merkitä muutkin.
- Foundilan suoja-alueen merkintä (pv-s) on tärkeä, mutta tekstiä voinee muuttaa niin, ettei sen sanota olevan vedenottamon suoja-alue.
- Pohjavesialueen kaavamääräystekstin ELY keskuksen lausuntopyyntöä koskevasta lauseesta tulisi poistaa sana "tarvittaessa".
 - V. Savolainen: Pohjavesialueen rajausta ja merkintätekstiä velvoittaa jo itsessään riittävästi. Jos kuitenkin halutaan osoittaa vedenottamot ja Foundilan suoja-alue, niin merkintätapa edellyttää muutoksia.
 - M. Ekholm-Peltonen: Kaavaehdotukseen lisätyt vedenottamot on merkitty ET ympyrällä, mikä korostaa merkintää.
 - Olisi ihanteellista, jos pohjavesialueen merkintä jo itsessään riittäisi, mutta yleensä näin ei ikävä kyllä ole.
 - T. Törmikoski: Ehkä vedenhankintaa koskevan kriittisen infran kaavamerkintöjä tulisi muuttaa yleispiirteisimmiksi, jolloin siis tulisi merkitä kaikki. Tai ei merkitä mitään. Asia jää kunnalle harkittavaksi.

R. Sanaksenaho /Pohjois-Pohjanmaan ELY, vesistöyksikkö:

- Vesistötulva ja meritulva tulisi osoittaa kaavassa eri rastereilla, koska virtavesien alueella on eri rakentamiskorkeus kuin meritulvan alueella.
- Kaavaselostuksessa on kirjauksia 1/100a meritulvasta, kun pitäisi puhua 1/250a meritulvasta. Vesistötulvien osalta siis tarkastellaan 1/100a tulvaa, meritulvien osalta tarkastellaan 1/250a tulvaa.

M. Vainio /Pohjois-Pohjanmaan ELY, luonnonsuojeluryhmä:

- Luonnosvaiheen jälkeen on tehty täydentäviä selvityksiä. Tärkeintä on, että tiira-aineisto otettu käyttöön.
- Natura selvityksen tarpeen arviosta on tehty oma selvitys. ELY ei ole ennättänyt käydä kokonaisuutta vielä kaikkineen läpi, mutta vaikuttaa siltä, että Naturan tarvearvio on riittävä.
- Mietinnässä on vielä, onko Natura-arvioinnin tarveharkinnassa tunnistettu muiden kaavahankkeiden aiheuttamia yhteisvaikutuksia Liminganlahdella suojeluperusteena olevien lepäilevien lintulajien levähdysalueiden riittävyyteen ympäröivillä peltoalueilla. Yleisesti ottaen vaikuttaa hyvältä, mutta ELY:n asiaan paneutuminen on kesken mm. seuraavilta osin.
 - Linnuston osalta uhanalaisten lajien pesintä, miten se on huomioitu vaikutusarvioinnissa ja suhteessa rakennuspaikkoihin.
 - Lepäilyalueet Keltun alueella, onko käsitelty vaikutusarvioinnissa.

- Ruutikankaalle tulisi osoittaa ekologinen yhteystarve Ruutijärven M-1 (luo2) alueen ja Leviämään M-1 (luo-7) alueiden välille.
- EN-au alueiden osalta selostuksessa on tunnistettu tietopuutteet. Ne (varttuneeman puuston alueet, jotka voivat olla paikallisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita) olisi hyvä tunnistaa karttatarkastelun perusteella, kun alueelta ei ole maastoselvitystä.
- Lepakoiden osalta kaavan yleismääräys on ok, eikä edellytä lisätoimia. Kunnalle tiedoksi, että Raahessa on tehty lepakoita koskeva ohjeistus sellaisten alueita koskien, joissa lepakoita todennäköisesti esiintyy. Raahessa käyttöön otettu ohjeistus koskee kiinteistönomistajille osoitettuja ohjeita rakennusten tarkistamiseen lepakoitten liisäntymis- ja levähdyspaikkojen varalta korjaus- ja purkusuunnitelmia varten.

M. Nikula /Pohjois-Pohjanmaan ELY, liikennejärjestelmäyksikkö:

- Toinen kaavassa osoitetuista aurinkovoiman alueista (EN-au) rajautuu vt 8:iin. Aurinkovoimaloista voi aiheutua häikäisyä /heijastusvaikutuksia, jotka eivät saa ulottua vt 8:lle.
- Asia tulisi kirjata ko. kaavamääräykseen jotenkin. Häikäisyn voi ehkäistä esim. kasvillisuudella tai aitaamisella.

E. Saine /Pohjois-Pohjanmaan ELY, alueidenkäyttöryhmä:

- ELY:n luonnosvaiheen lausunnossa mainittujen maakuntakaavan selvitysten osalta tarkoitettiin, että ne olisivat mukana lähdeviittauksissa. Ei ole tarpeen referoida selvityksiä erikseen.
- Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden osalta suunnitteluun ja vaikutusarviointiin tulee aina kiinnittää huomioita, myös välillisten vaikutusten osalta (RKY ja VAMA). Pienkerrostalot eivät alueelle sovi? Asia tulisi huomioida kaavamääräyksissä.
- Yleismääräys nro 14 aurinkovoiman osalta, onko se ristiriidassa MU-kaavamääräyksen kanssa. Pitäisikö kuitenkin MU-alueet jättää aurinkovoiman ulkopuolelle?
- Aurinkovoiman sijoittamista suunniteltaessa ELY:ltä (jatkossa lupa- ja valvontavirastolta) tulisi pyytää lausunto, sillä suunnitelmat vaikuttavat mm. vesienkäsittelyyn.
- Eläintilojen osalta kaavaselostuksessa olisi hyvä avata, kuinka laajalle eläintilasta aiheutuvat vaikutukset ulottuvat.
- Ohjeistus kaava-asiakirjoihin:
 - Vaikka Limingan ja Lumijoen kuntien yhteistä Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavaa käsitellään nyt yhtenä kaavana, pitäisi jo ehdotusvaiheessa näkyä kaavan hyväksyntä omina prosesseina molempien kuntien puolella.
 - Ehdotuksena nähtäville asetettavaa aineistoa pitäisi muokata sen mukaiseksi.
 - Kaavakartan osalta esimerkiksi niin, että Limingan kunnan puolen kaavakartassa näkyvät kaavavärit, mutta Lumijoen kunnan puolella eivät. Ja päinvastoin Lumijoen kunnan puolen kaavakartassa. Itse kaavakokonaisuus voi siis näkyä molempien kuntien kaavakartoilla.
 - Kaavaselostukseen myös jaotus tai erilliset selostusdokumentit.

6. Muu keskustelu:

Rantakylän koulu:

A. Suominen kysyi Rantakylän koulua koskevasta menettelystä, kun kohdetta ei ole nyt merkitty kaavaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaana. Jos tulee purkulupahakemus, niin tuleeko lausunto pyytää museolta ja liitolta?

- R. Reskalenko: Tulee noudattaa tavanomaista menettelyä eli todentaa selvityksin rakennuksen korjauskelvottomuus ja pyytää vastuumuseon lausunto. Tässä vaiheessa ei tietääkseni ole perustetta merkinnän poistamiselle.
- E. Saine: Tarvitaan asiantuntijan riittävä selvitys siitä, että kohde on korjauskelvoton / purkukuntoinen, ennen kuin kohteen voi poistaa arvotuksista.
- T. Törmikoski: Voidaanko kohdetta jättää vielä pois kaavasta?
- K. Kikuchi: Kohteen status ei ole vielä muuttunut, joten se olisi hyvä merkitä vielä kaavaan, jos ei ole selvityksiä ja asiaankuuluvia neuvotteluja tehty.

Lumijoentien varren pieni peltoalue (425-403-29-12) sähkölinjan länsipuolella:

- A. Suominen kertoi, että kunnassa pohditaan, onko ko. aluetta tarpeen säilyttää MA-alueena.
- Todettiin, että kyseessä on pienialainen pelto, josta ei avaudu pitkiä näkymiä ympäristöönsä. Kunta voi harkita MA-merkinnän tarpeen.

7. Jatkotoimet

T. Törmikoski kokosi, että ennen ehdotuksen asettamista nähtäville kaavassa tulee vielä pohtia seuraavia asioita:

- C-alueen raja
- kirkon pohjoispuolisen APres alueen laajuus
- tarvittaessa työpalaveri museon, liiton ja ELY:n kanssa
- ELY:n luontopuoli tarvitsee lisää aikaa asiakirjoihin tutustumiseen, M. Vainiolta voi tulla lisäkommentteja.
- vedenottamot
- tulva-alueiden merkitseminen.

Todettiin, että kunnilla on ollut tavoite saada kaavaehdotus nähtäville jo joulukuun aikana, mutta aikataulua voidaan siirtää, jotta muutokset asiakirjoihin saadaan tehtyä ja jotta ehdotusvaiheen palautteeseen jää mahdollisimman vähän huomautettavaa.

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 16:05.

Liitteet:

Metsähallituksen (S. Airaksinen) kommentit sähköpostitse 29.11.2023:

- Kuntiin ja Rambollille tiedoksi, että olemme nyt tutustuneet Natura-arvioinnin tarpeen selvitykseen ja linnustoselvityksiin, ja pidämme niitä riittävinä Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten osalta.
- Joitain huomioita Natura-selvityksestä:
 - Metsähanhea ei ole listattu suojeluperustelajiksi, lista rajattu lintudirektiivin liitteen I lajeihin. Metsähanhi kuitenkin mukana selvityksessä ja oletettavasti huomioitu.
 - Tiiran havaintoja käytetty vain yli 100 yksilöstä. Epäselvää, olisiko tulos ollut eri, jos olisi huomioitu myös pienemmät havaintomäärät.
 - Selvityksessä todettu, että marginaalinen osuus Natura-alueen metsähanhien populaatiosta käyttää suunnittelun alla olevia peltoja levähdyspaikkanaan. Tähän olisi ollut hyvä olla tarkempia perusteluja. Kuntien kaavoitushankkeissa auttaisi, jos olisi olemassa seudullinen, kuntarajat ylittävä selvitys rakentamisen vaikutuksista Natura-alueen linnustoon.